

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Scientific research methodology

рівень вищої освіти: _____ другий (магістерський) _____

тип дисципліни: _____ обов'язкова _____

мова(и) викладання: _____ українська _____

Миколаїв – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» «05» травня 2026 року – 16 с.

Розробник:

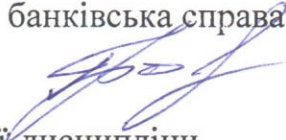
д.е.н., професорка кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Олена ПОГОРЕЛОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування», д.е.н., професор

Георгій РОГОВ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» розглянуто на засіданні кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Протокол № 5 від «04» 05 2026 р.
в.о. завідувача кафедри

Наталія ДАНИК

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» розглянуто методичною радою факультету економіки та екології моря

Протокол № 5 від «14» 05 2026 р.

Декан факультету економіки та екології моря
к.е.н., доцент

Вячеслав ІВАТА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

к.т.н., доцент

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» затверджено Навчально-методичною радою НУК.

Протокол № 5 від «24» 05 2026 р.

Голова НМР НУК
к.т.н., доцент

Сергій СЛОБОДЯН

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	9
7. Форми поточного та підсумкового контролю	10
8. Критерії оцінювання результатів навчання	12
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	14
10. Рекомендовані джерела інформації	15

Вступ

Анотація

Стрімке підвищення ролі науки в сучасному світі вимагає від майбутнього фахівця відповідного рівня теоретичних знань і практичних умінь у проведенні наукових досліджень та їх ефективної організації. Пошук та отримання наукових результатів стає можливим тільки завдяки використанню великих обсягів накопичених знань, які можуть бути задіяні в процесі проведення наукових досліджень. Майбутній фахівець повинен вміти організувати наукову діяльність, отримати адекватні наукові результати та впровадити їх в професійну діяльність.

В результаті вивчення дисципліни вирішуються наступні завдання: формування знань про сучасні методи наукових досліджень; опанування методики організації наукового дослідження; набуття навичок пошуку, обробки та аналізу наукової інформації; формування вмінь щодо підготовки наукових публікацій; оволодіння методами оцінки результатів дослідження; розвиток академічної доброчесності та наукової етики.

Ключові слова: наука, методологія, методи, наукове дослідження.

Abstract

The rapid increase in the role of science in the modern world requires from the future specialist an appropriate level of theoretical knowledge and practical skills in conducting scientific research and its effective organization. The search and obtaining of scientific results becomes possible only through the use of large volumes of accumulated knowledge, which can be involved in the process of conducting scientific research. The future specialist must be able to organize scientific activity, obtain adequate scientific results and implement them in professional activities.

As a result of studying the discipline, the following tasks are solved: forming knowledge about modern methods of scientific research; mastering the methodology of organizing scientific research; acquiring skills in searching, processing and analyzing scientific information; forming skills in preparing scientific publications; mastering methods for evaluating research results; developing academic integrity and scientific ethics.

Keywords: science, methodology, methods, scientific research.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету http://	Спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		15 год.	6 год.
Загальна кількість годин – 90		Практичні, семінарські	
		15 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.; самостійної роботи студента – год. – 4	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів системи теоретичних знань і практичних навичок щодо організації, методології та методики проведення наукових досліджень, розвитку наукового мислення, здатності до самостійного виконання науково-дослідної роботи, підготовки кваліфікаційних робіт та апробації результатів наукових досліджень.

Курс спрямований на формування у студентів наступних компетентностей:

- **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК03.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **СК11.** Здатність діагностувати причини і визначати фактори розвитку кризових явищ та мінімізувати їх негативні наслідки для корпоративних фінансів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є базові знання з таких дисциплін, як «Філософія», «Статистика», «Основи наукових досліджень»

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- **ПР01.** Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- **ПР02.** Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- **ПР04.** Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- **ПР15.** Розробляти та реалізувати стратегії забезпечення корпоративної стійкості в системі фінансових механізмів корпоративного сталого розвитку.

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовний модуль 1. Основи методології наукових досліджень.

Тема 1. Наука як система знань і сфера діяльності.

Поняття науки та її функції. Класифікація наук. Основні етапи розвитку науки. Наукове пізнання та його особливості.

[1], стор. 10-29; [2], стор. 13-30; [4], стор. 5-15; [5], стор. 16-28; [6], стор. 53-70.

Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень.

Поняття методології науки. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Емпіричні та теоретичні методи.

[1], стор. 46-69; [2], стор. 211-216; [4], стор. 5-15; [5], стор. 29-32, 49-54; [6], стор. 21-24.

Тема 3. Організація наукового дослідження.

Етапи наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Формування мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.

[1], стор. 72-86; [2], стор. 19-30; [5], стор. 16-28; [6], стор. 53-70.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Наукова інформація та її джерела. Пошук інформації в наукометричних базах даних. Бібліографічний опис джерел.

[1], стор. 88-102; [2], стор. 230-248; [4], стор. 5-15, 29-34, 77-84; [5], стор. 29-32, 40-44, 52-54; [6], стор. 23-24, 35-36, 53-59.

Змістовний модуль 2. Методика проведення та оформлення результатів дослідження.

Тема 5. Академічна доброчесність та етика науковця.

Принципи академічної доброчесності. Плагіат та способи його уникнення. Наукова етика.

[2], стор. 230-237; [5], стор. 78-79, 274-275; [6], стор. 54-59.

Тема 6. Методи збору та аналізу даних.

Методи спостереження, опитування, експерименту. Статистичні методи обробки даних.

[1], стор. 105-117; [2], стор. 203-224, 228-238; [3], стор. 27-30; [4], стор. 35-57; [5], стор. 80-115; [6], стор. 80-84.

Тема 7. Оформлення результатів наукових досліджень.

Структура наукової роботи. Вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Оформлення таблиць, рисунків, формул.

[2], стор. 250-265; [4], стор. 65-76; [5], стор. 129-130, 140-161; [6], стор. 60-62.

Тема 8. Наукові публікації та апробація результатів дослідження. Презентація результатів дослідження Організація роботи над магістерською кваліфікаційною роботою.

Наукові статті та тези доповідей. Вимоги до публікацій. Участь у конференціях.

Підготовка доповіді та презентації. Візуалізація результатів дослідження. Етапи підготовки магістерської роботи. Планування та організація дослідження. Підготовка до захисту

[2], стор. 79-80; [3], стор. 36-39; [5], стор. 182-202; [6], стор. 43-52.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи методології наукових досліджень.												
Тема 1. Наука як система знань і сфера діяльності.	10	2	2	-	-	6	8	1	1	-	-	6
Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень.	8	2	2	-	-	4	8	1	1	-	-	6
Тема 3. Організація наукового	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8

дослідження.												
Тема 4. Інформаційне забезпе- чення наукових досліджень.	8	2	2	-	-	4	10	-	1	-	-	9
Підготовка контрольної роботи	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	10
Підготовка до поточного моду- льного контролю	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	8	8	-	-	29	45	3	3	-	-	39
Змістовий модуль 2. Методика проведення та оформлення результатів дослідження.												
Тема 5. Академічна доброчес- ність та етика науковця.	6	2	2	-	-	2	5	1	1	-	-	3
Тема 6. Методи збору та аналізу даних.	6	2	2	-	-	2	5	-	1	-	-	4
Тема 7. Оформлення результа- тів наукових досліджень.	5	2	2	-	-	1	4	1	-	-	-	3
Тема 8. Наукові публікації та апробація результатів дослі- дження. Презентація результатів дослідження Організація роботи над магістерською кваліфіка- ційною роботою	3	1	1	-	-	1	6	1	1	-	-	4
Підготовка до поточного моду- льного контролю	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Підготовка контрольної роботи	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	7	7	-	-	16	30	3	3	-	-	24
<i>Підготовка до підсумкового контролю</i>	15	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	15
<i>Разом за курсом</i>	90	15	15	-	-	60	90	6	6	-	-	78

Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
1	Аналіз сучасних напрямів розвитку науки	2	1
2	Вибір теми та формування структури дослідження	2	1
3	Формування наукової гіпотези	2	-
4	Робота з наукометричними базами даних. Аналіз академічної доброчесності	2	1
Змістовий модуль 2			
5	Застосування методів дослідження	2	1
6	Оформлення бібліографічних джерел. Підготовка наукової статті	2	1
7	Розробка мультимедійної презентації	2	-
8	Підготовка доповіді до захисту магістерської роботи	1	1
	Разом	15	6

Самостійна робота

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
	Підготовка до лекцій	9	15
	Підготовка до практичних занять	16	28
	Підготовка до поточного модульного контролю	20	-
	Підготовка контрольної роботи	-	20
	Підготовка до підсумкового контролю	15	15
	Разом 2-й (денна форма)/2-й (заочна форма)	60	78

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Набуття здобувачами компетенцій забезпечується через засвоєння навчального матеріалу у вигляді лекційних, практичних занять, самостійної роботи студентів та контрольних тестових робіт.

Основними **методами навчання** з дисципліни є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою повідомлення та засвоєння інформації на лекційних та практичних заняттях словесними й наочними засобами.

2. Проблемний метод, коли на практичних заняттях утворюються пошукові ситуації, розвивається активність, самостійність, творчі здібності здобувачів освіти.

Як наочний матеріал на лекціях застосовуються мультимедійні слайди та лекційні демонстрації.

Для зручної та ефективної організації навчального процесу розроблено Classroom з навчальної дисципліни, де розташовані завдання до практичних робіт та супроводжувані матеріали, лекційні заняття та консультації проводяться також у Classroom та в аудиторії. Доступ до класу надається на першому занятті за університетською електронною поштою.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання завдань проводяться групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

Засобами діагностики результатів навчання та **методами їх демонстрування** є:

- виконання завдань практичних робіт;
- комплексні іспити;
- контрольні тестові роботи;
- стандартизовані тести.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки поточного контролю і оцінку заліку. У заходах проміжного контролю студент може набрати до 60 балів, за залік - 40 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою оцінок поточного контролю і заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання

теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Відповіді на семінарах	
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді.
Практичні завдання	
5	Практичне завдання виконане правильно і без зауважень, зроблені обґрунтовані висновки
4	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки
3	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки. Не зроблені висновки
2	Практичне завдання виконане частково або містить несуттєві помилки у розрахунках або в методиці
1	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Завдання не виконане, або розв'язане не вірно
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 40 балів.</i>	

Кількість балів	Критерії оцінювання
Контрольна робота (заочна форма)	
25-35	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Містить всебічну і глибоку розробку теоретичної частини, правильне виконання практичної частини курсової роботи, відсутність істотних недоліків у стилі викладення матеріалу роботи.
15-24	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Викладення матеріалу в цілому прави повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у розрахунках, викладенні матеріалу та формулюванні висновку.

10-14	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Зміст, текст і цифрові дані свідчать про те, що студент ознайомився і проробив основні джерела, без притягнення яких робота взагалі не могла б бути виконана, і завдання виконав в основному правильно.
1-9	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відсутні посилання на джерела. Зміст, текст і цифрові дані свідчать про те, що студент ознайомився і проробив основні джерела. Наявність значної кількості помилок у практичній частині.
0	Робота не виконана.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 35 балів</i>	

Поточний модульний контроль 1 у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Поточний модульний контроль 2 у формі практичних завдань

Кількість балів		
Практичне завдання 1	Практичне завдання 2	Разом
5	5	10

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	денна форма	заочна форма
Практичні заняття	8x5 бали = 40 балів	5x5 балів = 25 балів
ПМК ЗМ 1	10x1 бал = 10 балів	-
ПМК ЗМ 2	2x5 балів = 10 балів	-
Контрольна робота	-	35
Іспит	40	40
Всього	100	100

Підсумковий контроль у формі у формі тестування (перша частина)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2

Підсумковий контроль у формі практичних завдань (друга частина)

Кількість балів				
Практичне завдання 1	Практичне завдання 2	Практичне завдання 3	Практичне завдання 4	Разом
5	5	5	5	20

Критерії оцінювання практичних завдань підсумкового контролю

5	Практичне завдання виконане правильно і без зауважень. Містить правильні висновки
4	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки. Зроблено правильні висновки
3	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки Не зроблені висновки
2	Практичне завдання виконане частково
1	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки
0	Завдання не виконане, або виконане неправильно

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денна форма	Заочна форма
ЗМ 1	T1	5	5
	T2	5	5
	T3	5	-
	T4	5	5
ПМК		10	-
ЗМ 2	T5	5	5
	T6	5	5
	T7	5	-
	T8	5	-
ПМК		10	-
Контрольна робота		-	35
Підсумковий контроль		40	40
Сума балів		100	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Навчальний процес потребує використання:

- мультимедіа, відео- і звуковідтворювальної, проєкційної апаратури (проєктор, екран);
- комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж;
- програмного забезпечення (для підтримки дистанційного навчання та ін.);
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бойко Ю. П., Тарасова О. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 138 с.
2. Дударєв І. М., Кузьмін О. В. Практикум з методології наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: Олді+, 2023. 277 с.
3. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2025. – 284 с. URL: <https://ippi.org.ua/metodologiya-organizatsiya-ta-tekhnologiya-naukovikh-doslidzhen>
4. Мокін Б. І., Мокін О. Б., Мокін В. Б. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 229 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Mokin_2015_317.pdf
5. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження публічно-управлінської сфери: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2023. 307 с.

Допоміжна література

6. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: підручник. Львів: Растр-7, 2023. 411 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.
8. Комар Т. В., Василенко О. М. Науково-організаційна діяльність дослідника: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 118 с.
9. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. А. Шевчука. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2020. 323 с.
10. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. А. К. Бабіченка. Харків: Друкарня Мадрид, 2021. 133 с.

Інформаційні ресурси

11. Інституційні репозиторії ЗВО (eIR) — електронні архіви університетів (наприклад, репозиторій НУК імені адмірала Макарова), що містять локальні методичні матеріали та наукові праці викладачів.
12. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського — головне джерело авторефератів, дисертацій та наукових періодичних видань України. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>
13. Портал Верховної Ради України — Закон України «Про освіту» (стаття 42 про академічну доброчесність) та Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
14. Сайт НАЗЯВО — Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: стандарти вищої освіти, методичні рекомендації щодо дотримання академічної доброчесності. URL: <https://naqa.gov.ua/>
15. ДСТУ 8302:2015 — національний стандарт України, що визначає правила бібліографічного посилання та оформлення списків джерел. URL: <https://nv-oneu.com.ua/downloads/dstu-8302-2015.pdf>